

Business Case Omgevingsvergunning

Rapportage Fase I: Gemeente Groningen

Capgemini Nederland B.V.
Consulting Services

Nannette Broeks
Moniek Nelissen
Sylve Nordhausen
Alex Wortmann

Utrecht, augustus 2006

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1 INLEIDING	3
2 BUSINESS CASE OPZET	5
2.1 BUSINESS CASE WERKWIJZE.....	5
2.2 GEMEENTE GRONINGEN	5
2.3 BENODIGDE INFORMATIE EN INFORMATIELEVERANCIERS	6
2.4 BASELINE.....	7
2.5 SCENARIO'S	8
3 BATEN	10
3.1 DE BENEFITS LOGIC	10
3.2 BATEN(GEBIEDEN) IN GRONINGEN.....	11
3.3 KWANTITATIEVE BATEN GRONINGEN	11
3.4 TOTALE KWANTITATIEVE BATEN	14
3.5 KWALITATIEVE BATEN.....	15
4 KOSTEN	16
4.1 COSTING LOGIC	16
4.2 MAATREGELEN IN HET MINIMUM SCENARIO	16
4.3 MAATREGELEN IN HET GRONINGER SCENARIO	17
4.4 KWANTIFICERING VAN DE MAATREGELEN	17
4.5 TOTALE KOSTEN.....	21
5 RESULTATEN	22
5.1 TOTALEN BATEN EN KOSTEN PER SCENARIO.....	22
5.2 NETTO CONTANTE WAARDE	22
5.3 TERUGVERDIENTIID	23
5.4 CONCLUSIES.....	24
BIJLAGE 1. BENEFITS LOGIC ®	25
BIJLAGE 2. COSTING LOGIC	26
BIJLAGE 3. UITGANGSPUNTEN EN AANNAMES	27
BIJLAGE 4. LITERATUURLIJST	29
BIJLAGE 5. SPREADSHEET BUSINESS CASE	30

1 Inleiding

Het project Omgevingsvergunning is een van de speerpunten binnen de modernisering en vereenvoudiging van de regelgeving, en past uitstekend in het voornemen van het kabinet de dienstverlening van de overheid te verbeteren en tegenstrijdigheden in voorschriften terug te dringen. De Omgevingsvergunning is een geïntegreerde vergunning voor bouwen, wonen, monumenten, ruimte, natuur en milieu. Het ontwikkelen van de nieuwe Omgevingsvergunning kent vier hoofddoelstellingen:

- Het verminderen van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven
- Het verbeteren van de dienstverlening door de overheid
- Het verkorten van procedures
- Een betere afstemming van voorschriften

Het Ministerie van VROM onderkent dat het doorvoeren van een verregaande integratie van het vergunningenproces een aanzienlijke impact zal hebben op de inrichting van de bedrijfsprocessen en bedrijfsvoering van gemeenten, provincies, milieudiensten en andere betrokkenen bij het vergunningenproces. Het effect op de netto bestuurlijke lasten¹ (dus zowel lasten als baten), is slechts in algemene termen bekend. Om preciezer vast te kunnen stellen wat de effecten in de zin van kwantitatieve en kwalitatieve baten en lasten zijn, heeft het Ministerie van VROM de vraag gesteld aan Capgemini Consulting Services om haar Business Case instrumentarium in te zetten. Met dit instrumentarium kunnen de werkelijk te verwachten baten en lasten gezamenlijk in kaart worden gebracht en tegen elkaar worden afgewogen.

Capgemini heeft voorgesteld de ontwikkeling van het Business Case model in drie fasen uit te voeren.

In fase I worden de effecten van de invoering van de Omgevingsvergunning op de bestuurlijke lasten bij een pilot-organisatie in kaart gebracht en ondergebracht in een model.

In fase II wordt het model op een vergelijkbare manier als voor de pilot-organisatie opgezet voor enkele andere nader te benoemen organisaties (gemeenten, provincies en/of waterschappen). Op deze wijze wordt duidelijk waar de gemeenschappelijkheden en eventuele verschillen zitten en ontstaat beter zicht op de te verwachten landelijke patronen van baten en lasten.

In fase III worden de gevonden landelijke patronen ondergebracht in één of meerdere generieke, stand alone Business Case tools, waarmee gemeenten, provincies en/of waterschappen op basis van hun eigen kenmerken en omstandigheden de impact van de Omgevingsvergunning op hun organisatie kunnen bepalen. Met dit instrument kunnen gemeenten, provincies en/of waterschappen de baten en lasten voor de eigen organisatie in kaart brengen.

Deze rapportage behandelt fase I, de Business Case voor de pilot-organisatie. Fase I is uitgevoerd in de gemeente Groningen.

¹ Bestuurlijke lasten zijn gedefinieerd als kosten voor overheidsorganisaties voor het uitvoeren of uit laten voeren van vanuit de wet- en regelgeving verplichte taken in tijd (uren) of directe cashflow (out-of-pocket). Bron: SIRA Consulting –Eindrapportage Geïntegreerd AL en BL 1.0 6-apr-06.

De opdrachtformulering voor fase I luidde als volgt:

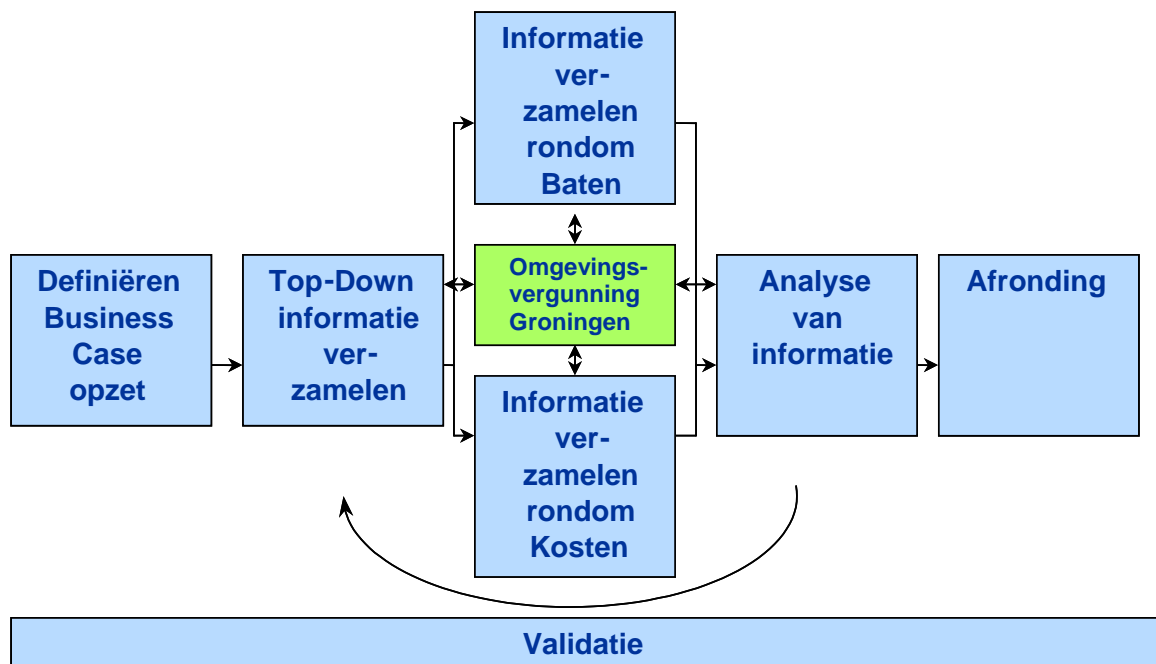
- *Bepaal door toepassing van het Business Case instrumentarium, voor de pilot-organisatie wat de bestuurlijke baten en lasten (kwantitatief en kwalitatief) zijn die met de invoering van de Omgevingsvergunning gepaard gaan;*
- *Maak hiertoe een analyse van de baten- en lastengebieden door middel van de door Capgemini gehanteerde Benefits- en Costing Logic methodiek en zet een Business Case model op;*
- *Lever de bevindingen en het gecompleteerde model op aan de opdrachtgever en presenteer de bevindingen aan de opdrachtgever ten behoeve van het Bestuurlijk Overleg.*

Dit document is een beknopte toelichting op de drie elementen van de Business Case: De Benefits Logic, de Costing Logic en het Business Case model in de vorm van een spreadsheet. In hoofdstuk 2 wordt de opzet van de Business Case in de gemeente Groningen toegelicht. Ook worden hier de verschillende scenario's besproken voor Groningen m.b.t. de Omgevingsvergunning. In hoofdstuk 3 worden de onderkende baten toegelicht; in hoofdstuk 4 de kosten. Tot slot worden in hoofdstuk 5 de resultaten besproken en conclusies getrokken.

2 Business Case Opzet

2.1 Business Case Werkwijze

Capgemini heeft naar aanleiding van de opdracht een Business Case opzet toegepast waarbij, op iteratieve wijze en in nauwe samenwerking met de gemeente Groningen, de bestuurlijke baten en lasten die de Omgevingsvergunning met zich meebrengt in kaart zijn gebracht. In figuur 1 is nog eens schematisch het proces om tot een volledige Business Case te komen uiteengezet.

Figuur 1. Business Case Opzet

2.2 Gemeente Groningen

In nauwe samenwerking met een speciaal daarvoor samengestelde werkgroep Business Case Omgevingsvergunning, bestaande uit de medewerkers van de betrokken diensten, is het Business Case proces doorlopen. In een aantal workshops is achtereenvolgens vastgesteld wat de huidige en toekomstige situatie is, wat de “gap” tussen huidige en toekomstige situatie is, en wat de baten- en lastengebieden van de invoering van de Omgevingsvergunning zijn. Het kwantificeren van baten en lasten is gedaan op basis van rapportages en in nauw overleg met de projectleider en de betrokken werkgroepleden.

Het uitgangspunt voor deze businesscase is steeds geweest dat Groningen het bevoegd gezag is. De situatie waarin Groningen als bestuursorgaan betrokken wordt door een ander orgaan als bevoegd gezag is niet meegenomen. De reden hiervan is dat Groningen op dit moment met de betrokken partijen bezig is met de uitwerking van deze samenwerking; de wijze waarop dit wordt vormgegeven is nog onderwerp van discussie in een hiertoe geformeerde werkgroep.

Voor de bepaling van de vergunningen die worden opgenomen in de Omgevingsvergunning is gebruik gemaakt van de brochure “Overzicht reikwijdte Omgevingsvergunning” van VROM. Voor de vaststelling van de vergunningen die in de Business Case zijn opgenomen is uitgegaan van de 80/20 regel: 20% van de hier genoemde vergunningen zorgt voor 80% van het werk. In overleg met de projectgroep Business Case in Groningen is bepaald dat de processen rondom onderstaande vergunningen worden betrokken in de Business Case:

- Van de afdeling Bouwen en Wonen: lichte en reguliere Bouwvergunning
- Van de Milieudienst: Milieuvergunning
- Van de Brandweer: Gebruiksvergunning

De samenstelling van de projectgroep Business Case Groningen is als volgt.

Naam	Rol / Functie
Ale Berends	Projectleider Omgevingsvergunning
Gert Willem Hanekamp	Hoofd afdeling Bouw- & Woningtoezicht (BWT), dienst ROEZ
Eric van Deelen	Teammanager Beleid & Ondersteuning, afd. BWT, dienst ROEZ
Jan Venhuizen	Teammanager loket Bouwen & Wonen, afd. BWT, dienst ROEZ
Ferdi Hendriks	Hoofd afdeling Vergunningverlening & Handhaving (V&H), Milieudienst
Rene Brilhuis	Vergunningverlener afdeling V&H, Milieudienst
Mike de Laat	Hoofd afdeling Preventie, Brandweer-Stad, Hulpverleningsdienst (HVD)
Luc Oldenhof	Teamleider Handhaving, afdeling Preventie, Brandweer-Stad, HVD
Jan Timmer	Teamleider Bouwen, afdeling Preventie, Brandweer-Stad, HVD
Femina Raneri-Huisman	Vakdirecteur Midden (controller), Milieudienst
Ietzen Veenstra	Financieel Beleidsmedewerker (p.v. controller), dienst ROEZ
Achter de schermen:	
Peter Ketelaar	Hoofd afdeling Rechtsbescherming, dienst Informatie & Administratie
Salomon Varwijk	Adviseur ICT/Informatiemanagement, dienst ROEZ
Carla Kuik	Medewerker afd. Documentaire Informatie Voorziening, dienst ROEZ
IJsbrand Oost	Medewerker project Digitaal@work, Centrale ICT Organisatie, dienst Informatie & Administratie

Voor de Business Case zijn zowel de vergunningverlening als de handhaving in beschouwing genomen. Op welke wijze hiermee is omgegaan, wordt beschreven in § 2.5, waarin op de verschillende scenario's wordt ingegaan.

2.3 Benodigde informatie en informatieleveranciers

De Benefits- en Costing Logic zijn gemaakt met gebruikmaking van een aantal informatiebronnen. Naast informatie die in de workshops is verzameld, is gebruik gemaakt van een groot aantal documenten die de gemeente Groningen beschikbaar heeft gesteld. Daarnaast is op aanvraag aanvullende informatie verstrekt door de werkgroepleden.

De gebruikte informatie kan opgesplitst worden in:

- Informatie ten aanzien van de uitgangssituatie van de Business Case
- Management- en stuurinformatie
- Financiële kerncijfers (maand- en jaarrapportages)
- Procesbeschrijvingen van de processen die 80% van het werk rondom de omgevingsvergunning beslaan

Een lijst van gebruikte brondocumenten is opgenomen in een bijlage bij deze rapportage. Daar waar geen “harde” informatie voorhanden was, is een aantal aannames gedaan om tot kwantificering te kunnen komen. Deze aannames zijn afgeleid uit de beschikbare informatie en besproken en getoetst bij de betrokken projectgroepleden. De aannames zijn terug te vinden in de spreadsheet en in een bijlage bij deze rapportage. Een aantal aannames wordt besproken in de toelichtende teksten in dit document.

2.4 Baseline

De Business Case is feitelijk een berekening van het verschil tussen “niet investeren” en “wél investeren”, die dient om vast te stellen of een investering economisch zinvol zal zijn. De situatie zoals die zou zijn bij een beslissing om niet te investeren, noemen we de baseline. Met de berekening van dit verschil wordt inzichtelijk wat de baten zullen zijn van het laten doorgaan van de voorgenomen investering, en tegelijkertijd wat de lasten zijn die de betreffende investering met zich mee zal brengen.

In het geval van de invoering van de Omgevingsvergunning is “niets doen” geen optie, gezien het feit dat de Omgevingsvergunning vanuit wetgeving van de Rijksoverheid voortkomt en gemeenten (en andere partijen) verplicht worden er aan mee te werken. Er zal dus altijd geïnvesteerd moeten worden, waarmee de vraag dus niet zozeer is óf er geïnvesteerd wordt, maar in welke mate er geïnvesteerd wordt en welke keuzes gemaakt worden.

In deze Business Case gaat de Baseline er van uit dat de Omgevingsvergunning nog niet bestaat. In de scenario’s die hierna worden besproken, worden vervolgens de consequenties van de invoering meegenomen. Wel bevat de Baseline de modernisering van de 8.40 AMvB’s en de invoering van het gebruikbesluit. De reden hiervan is dat deze maatregelen al plaatsvinden voor 1 januari 2008, de datum van de inwerkingtreding van de Wabo. Daarnaast hebben de maatregelen een aanzienlijke invloed op de hoeveelheid milieu- en gebruiksvergunningen.

Behalve de modernisering van de 8.40 AMvB’s en de invoering van het gebruiksbesluit is er nog een aantal andere ontwikkelingen die zich tegelijk met de omgevingsvergunning voordoen. De meest in het oog springende zijn:

- Wijziging model APV’s
- Wet Kenbaarheid Publiekrechtelijke beperkingen
- Invoering Authentieke basisregistraties
- Invoering Externe toetsing
- Maltawetgeving

Deze ontwikkelingen zijn niet meegenomen in de Business Case, aangezien deze maatregelen los van de Omgevingsvergunning kunnen worden ingevoerd; het zijn onafhankelijke investeringen die geanalyseerd moeten worden met een aparte Business Case. Het mogelijke synergie-effect dat optreedt als gevolg van de samenloop van genoemde maatregelen met de invoering van de omgevingsvergunning, kon in Groningen nog niet gekwantificeerd worden.

De baseline is een “Groningse” baseline. Hierin wordt uitgegaan van de specifieke Groningse situatie, waarin al een aantal maatregelen is genomen die samen de uitgangssituatie voor de invoering van de Omgevingsvergunning vormen, zoals:

- Het opzetten van een projectorganisatie Omgevingsvergunning.
- De invoering van het Loket Bouwen en Wonen. Een fysiek loket waar 90% van de vergunningaanvragen plaatsvindt.
- De invoering van het Virtueel Omgevingsloket, als voorloper van het Digitaal Bouwloket
- Groningen beschikt over een up-to-date ICT-omgeving (die, om actueel te blijven, wel uitbreiding vereist i.v.m. de komst van de Omgevingsvergunning).
- De afhandeling van Bezwaar & Beroepszaken vindt plaats op één afdeling.

Consequenties AMvB / aangepast gebruiksbesluit

De consequentie van de modernisering van de 8.40 AMvB's (voor de milieuvergunningen) c.q. het aangepast gebruiksbesluit (voor de gebruiksvergunningen) is voor Groningen dat 90% van het aantal milieu- en gebruiksvergunningaanvragen wordt omgezet in meldingen. Een milieuvergunning kost gemiddeld 78 uur aan afhandelingstijd, een melding naar schatting 10 uur. Hierbij wordt wel opgemerkt dat het exacte aantal uren per 2007 nog niet bekend is maar dat de verwachting is dat dit hoger uitvalt, omdat er door de gemeente Groningen nog aanvullende eisen worden gesteld.

Met de invoering van de AMvB per 1 januari 2007 wordt bij de Milieudienst 1,62 fte vrijgespeeld, wat gewaardeerd kan worden op € 172.982 per jaar. De effecten van het aangepast gebruiksbesluit voor de gebruiksvergunning zijn veel minder groot (0,16 fte besparing). De kanttekening hierbij is wel, dat dit zogenaamde "Efficiency baten" betreffen (zie § 3.1). Dat zijn baten die weliswaar een voordeel met zich meebrengen, maar die niet direct een kaseffect opleveren. De besparing treedt niet van de ene op de andere dag op, de medewerkers worden niet zonder meer ontslagen. Wel kunnen zij de bespaarde tijd direct gaan inzetten voor andere werkzaamheden, waardoor de besparing indirect al verzilverd wordt.

Het effect dat de 8.40 AMvB op de handhaving zal hebben, is nog niet bekend. In Groningen bestaat een visie op (gecoördineerde) handhaving, maar met betrekking tot de uitwerking zijn er binnen de gemeente nog verschillen van inzicht. De verwachting is dat de nieuwe AMvB tot een toename van de handhavingstaken zal leiden, maar de omvang van de toename is zo onzeker dat het op dit moment niet te kwantificeren is.

2.5 Scenario's

De "Implementatiewijzer omgevingsvergunning" noemt drie vereisten waaraan in de Wabo minimaal moet worden voldaan:

- Beschikken over één loket;
- Een vergunningaanvraag digitaal kunnen ontvangen;
- Eén vergunning kunnen afgeven voor alle in de WABO geïntegreerde of aangehaakte beschikkingen.

Om aan deze vereisten te kunnen voldoen zullen gemeenten een aantal maatregelen moeten treffen (zie ook presentatie VNG voor roadshows, 2006), zoals bijvoorbeeld het opzetten van een projectorganisatie, de (her)inrichting van processen, front-/backoffice en ICT. Het vergunningproces moet worden gecoördineerd, er moeten afspraken gemaakt worden met externe partijen, en de voorlichting aan burgers en bedrijven moet goed ingericht worden. Welke maatregelen dat zijn is afhankelijk van de uitgangssituatie van de gemeente en de visie op de organisatie.

Groningen heeft een aantal van maatregelen -voortlopend op de invoering van de Omgevingsvergunning- al genomen. Zo is het loket Bouwen & Wonen ingericht, is er een virtueel omgevingsloket en heeft Groningen een projectorganisatie ingericht met als doel de visie van een eigentijdse, klantgerichte organisatie rondom de omgevingsvergunning te implementeren. Deze maatregelen maken deel uit van de baseline, het startpunt van de business case; immers ze zijn al ingevoerd.

Om vanaf dit startpunt een vergelijking te kunnen maken tussen verschillende scenario's die naar hetzelfde eindpunt -de Omgevingsvergunning- leiden, is in de workshops onderscheid gemaakt tussen een Must have scenario, een Should have scenario en een Nice to have scenario.

Must have scenario

In het Must have scenario bevinden zich die maatregelen die Groningen minimaal nog zou moeten nemen om klaar te zijn voor de Omgevingsvergunning. Het gaat hier dan om de kortste of snelste weg naar het voldoen aan de wet. In het minimum scenario voor Groningen wordt ervan uit gegaan dat de huidige organisatie en uitvoering gehandhaafd blijft en er ten behoeve van de vereisten één loket en één besluit, vergunningsmanagers aangesteld worden die de coördinatie van de aanvraag en de afhandeling ervan op zich gaan nemen. Daarnaast zijn coördinatoren nodig voor de vereiste gecoördineerde handhaving. Een volledig overzicht van de maatregelen in het Must have scenario staat vermeld in paragraaf 4.2.

Should have scenario

Het Should have scenario bevat die maatregelen die Groningen van plan is om te nemen in om een eigentijdse, klantgerichte organisatie rondom de Omgevingsvergunning neer te zetten. Het zijn aanvullende investeringen die niet per definitie noodzakelijk zijn vanuit wet- en regelgeving, maar wel gezien worden als investeringen die zouden moeten worden gedaan om meer voordelen uit de implementatie te halen.

In dit scenario wordt ervan uit gegaan dat de huidige werkprocessen herzien/herontworpen worden en de ICT-ondersteuning van de uitvoering wordt aangepast. De efficiencywinst die dit oplevert maakt het aanstellen van extra formatie overbodig. Dit scenario wordt ook het "Groninger Scenario" genoemd omdat het maatregelen zijn die Groningen van plan is te realiseren in samenhang met de invoering van de Omgevingsvergunning. Een volledig overzicht van de maatregelen van het Groninger scenario is opgenomen in paragraaf 4.3.

Nice to have scenario

Tenslotte onderscheiden we nog een derde scenario; het Nice to have scenario. Dit scenario bevat additionele of alternatieve wensen ter voorbereiding op de omgevingsvergunning. Wellicht leveren deze maatregelen voordeel op, maar de algehele kosten/baten afweging heeft een eigen Business Case nodig. Een voorbeeld van een maatregel die op het wensenlijstje van Groningen staat, maar waarvoor nog geen concrete projectplannen bestaan, is de versnelde digitalisering van de bestemmingsplannen. Er is voor gekozen om alleen nieuwe bestemmingsplannen te digitaliseren, en de bestemmingsplannen die een wijziging ondergaan. Dat betekent dat het vele jaren duurt totdat alle bestemmingsplannen gedigitaliseerd zijn. Om dit te versnellen moet er een project worden ingericht; hiertoe is echter nog geen actie ondernomen. Om deze reden is het Nice to have scenario niet verder uitgewerkt.

3 Baten

3.1 De Benefits Logic

De Benefits Logic (zie bijlage 1) is binnen de Business Case methodiek een schematische methode om de baten in kaart te brengen, de bijbehorende acties die moeten worden ondernomen te definiëren, en de samenhang tussen de effecten te doorgronden. De Benefits Logic wordt per (deel van een) project opgesteld en is telkens gericht op de partij die de investering overweegt te doen. Een Benefits Logic geeft inzicht in:

- De baten (voordelen) van het implementeren van een oplossing
- De manier waarop deze voordelen met elkaar samenhangen
- Welke maatregelen genomen moeten worden om de baten te realiseren

Geheel rechts in het schema staat het uiteindelijke doel dat bereikt moet worden. Geheel links staan de maatregelen die genomen moeten worden om het doel, en de tussenliggende baten, te realiseren. Daarmee geeft een Benefits Logic antwoord op de vraag of en op welke wijze een maatregel bijdraagt aan het realiseren van de doelstelling. Een verzameling van gelijksoortige baten in de Logic wordt aangeduid met de term “batengebied”.

Binnen de methodiek van de Benefits Logic onderscheiden we twee hoofdcategorieën baten te weten kwantitatieve baten en kwalitatieve baten.

Kwantitatieve baten

Kwantitatieve baten zijn onder te verdelen in efficiency baten en directe cashflow effecten. Efficiency baten zijn baten die weliswaar een voordeel met zich meebrengen, maar niet direct een kaseffect opleveren. Als voorbeeld noemen we het besparen van tijd op kopieer- en archiveringshandelingen. Wanneer de investering betekent dat deze werkzaamheden worden teruggebracht, levert dit tijdwinst op. Deze tijdwinst is kwantificeerbaar, namelijk naar eenheden fte en daarmee ook in geld; de bespaarde fte's hebben immers een prijskaartje. Wanneer er tijd bespaard wordt kan de inzet van fte's op de werkzaamheden worden teruggebracht. Het is echter geen direct kaseffect omdat de besparing niet van de ene op de andere dag optreedt; de betrokken medewerkers worden niet van de ene op de andere dag ontslagen. Wel kunnen zij de bespaarde tijd direct gaan inzetten voor andere werkzaamheden, waardoor de besparing indirect al verzilverd wordt.

Een direct cashflow effect (kaseffect) treedt op als er “van de ene op de andere dag” meer inkomsten zijn of minder uitgaven worden gedaan. Het gaat dan om geld dat je direct op een andere manier zou kunnen besteden, omdat het vrijgespeeld is. Een voorbeeld is fraudebestrijding: wanneer de investering waarop de Benefits Logic betrekking heeft, het mogelijk maakt beter te gaan controleren op fraude, wordt het bedrag dat met fraude gepaard gaat (onterechte uitkeringen) direct lager. Dit leidt dus meteen tot een kaseffect.

Kwalitatieve baten

De kwalitatieve baten, ofwel effectiviteitsbaten zijn vaak lastiger te kwantificeren omdat het hier gaat om niet- (of moeilijk) kwantificeerbare zaken als reputatie, effectiviteit van beleidsvorming, kwaliteit van dienstverlening et cetera. Deze baten zijn wel aanwezig en vaak heel belangrijk, maar kunnen niet direct van een prijskaartje worden voorzien, met name omdat er geen “markt” is voor deze baten, het zijn geen geprijsde effecten. Ook kan het zijn dat de effecten niet direct maar

indirect optreden, waarbij het verband niet gemakkelijk meetbaar is. Om deze baten te kunnen meten wordt met regelmaat gebruik gemaakt van klanttevredenheidsonderzoeken etc., maar in de business case worden deze niet nader becijferd omdat dergelijke effecten vaak pas achteraf (na het doen van de investering waar de Business Case over gaat) meetbaar zijn.

3.2 Baten(gebieden) in Groningen

De Benefits Logic in deze business case is opgesteld vanuit het gezichtspunt van de gemeente Groningen en is opgenomen in de bijlage 1. De baten voor organisaties waarmee wordt samengewerkt, zijn in de Benefits Logic dus niet meegenomen. In de workshop is zijn de baten en hun samenhang met de maatregelen uitgebreid besproken, aangevuld en gevalideerd.

In de Benefits Logic van Groningen worden vier batengebieden onderkend met diverse drivers. De drivers zijn zowel kwantitatief als kwalitatief.

Batengebied	Drivers
Verhogen efficiency menskracht	Zowel voor het primaire proces (afhandeling vergunning) als voor secundaire processen (handhaving en B&B): <ul style="list-style-type: none"> • Minder dubbel werk • Verminderen processing time • Minder invoeren, controleren, corrigeren • Minder halen, zoeken, opbergen dossiers
Verminderen juridische kosten	<ul style="list-style-type: none"> • Minder bezwaarschriften • Minder beroepszaken • Minder schadevergoedingen
Verminderen overschrijden doorlooptijden	<ul style="list-style-type: none"> • Imago Gemeente • Mislopen leges t.g.v. overschrijden termijn² • Boete voor gemeente
Kwaliteit dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Imago gemeente • Minder tegenstrijdigheden • Minder onjuiste beslissingen • Klantgerichtheid – informatievoorziening • Medewerkerstevredenheid

3.3 Kwantitatieve baten Groningen

In deze paragraaf wordt per batengebied weergegeven wat de kwantitatieve baten per scenario zijn. Voor de aannames die hieraan ten grondslag liggen wordt verwezen naar bijlage 3 en naar de spreadsheet. Voor een overzicht van de maatregelen per scenario wordt verwezen naar de paragrafen 4.2 (Must have) en 4.3 (Should have).

Verhogen efficiency menskracht

In dit batengebied is uitgegaan van een afname van het aantal vergunningsaanvragen bij het Loket Bouwen en Wonen ten gevolge van de samenloop tussen diverse vergunningen in de

² De prikkel om leges te verminderen bij termijnoverschrijdingen is uit het wetsvoorstel gehaald. Welke prikkel daarvoor in de plaats komt, is nog niet bekend

Omgevingsvergunning. De aanname is dat het voordeel dat hiermee samenhangt in zowel het Must have- als het Should have scenario zal optreden en zowel voor de vergunningverlening als voor de handhaving van toepassing is.

Structurele baten	0	1	2	3	4
Afname # aanvragen (must have en should have)					
Effect op vergunningverlening (in uren)	0,00	0,00	666,55	666,55	666,55
Besparing in FTE	0,00	0,00	0,50	0,50	0,50
Jaarlijkse besparing in personeelskosten VV	0,00	0,00	53.828,91	53.828,91	53.828,91
Effect op inspecties en handhaving (ook gecoördineerde handh)	0,00	0,00	2,18	2,18	2,18
Effect inspecties en handhaving (in euro)	0,00	0,00	232.288,06	232.288,06	232.288,06
Totaal	0	0	286.117	286.117	286.117
Efficiënter beheer van gegevens (fte) (should have)	0,00	0,00	6,61	6,61	6,61
Besparing op aantal fte					
Besparing in personeelskosten	0,00	0,00	704.626,00	704.626,00	704.626,00
Totaal	0	0	704.626	704.626	704.626

Jaar 0= 2006

Berekend is dat een afname van 14,3 % van het aantal aanvragen te verwachten is. Het aantal aanvragen binnen het loket Bouwen en Wonen neemt weliswaar af; het aantal toetsen dat aan een besluit ten grondslag ligt blijft bestaan. Een besparing kan worden gerealiseerd in de eenvoudiger, administratieve werkzaamheden, het zogenaamde “low value added work”. Dit wordt geschat op 20% van het werk (80% is “high value added work”). Uiteindelijk levert de afname een besparing van 0,5 fte op.

De exacte invloed van de Omgevingsvergunning op de hoeveelheid handhavingstaken is moeilijk te voorspellen; zodoende is voor nu de aanname gedaan dat het effect op inspecties en handhaving evenredig is aan de afname van het aantal bouwvergunningaanvragen. Dit levert 2,18 fte op, ook voor beide scenario's.

De verwachting is dat de efficiency effecten die optreden ten gevolge van de samenloop tussen diensten minimaal zijn (naar schatting komt dit 5 maal per jaar voor). Deze baten zijn niet meegenomen in de berekening.

De besparing genaamd Efficiënter beheer van gegevens betreft de efficiency voordelen die te verwachten zijn door de maatregelen ICT-ondersteuning en procesherontwerp (o.a. digitalisering van dossiers), die genomen zijn in het Should have scenario van Groningen (zie § 4.3 voor het overzicht aan maatregelen). Dit levert een geschatte besparing op van 50% van het Low value added work, dus de niet-specialistische, relatief eenvoudig te automatiseren werkzaamheden (20% van het totale pakket aan werkzaamheden), te weten 6,61 fte.

Tevens is de aanname gedaan dat de afname van het aantal aanvragen geen gevolgen heeft voor de legesinkomsten. In dit batengebied zijn dus geen directe kaseffecten te verwachten.

De kwantitatieve effecten van de baat Efficiency menskracht zijn hieronder per scenario per jaar weergegeven (in €):

Scenario's	0	1	2	3	4
Totaal Must have (minimale variant)	0	0	286.117	286.117	286.117
Totaal Should have ("Groninger"variant)	0	0	990.743	990.743	990.743

Jaar 0= 2006

Verminderen juridische kosten

Aangenomen is dat de afname van het aantal vergunningen ook invloed zal hebben op de aanvoer van het aantal bezwaar- en beroepszaken. Hierdoor kan een besparing op efficiency worden gerealiseerd als gevolg van samenloop van bezwaar en beroepszaken onder de Omgevingsvergunning. Deze besparing wordt geschat op 5%, hetgeen een besparing van 0,3 fte oplevert. Dit effect zal in beide scenario's optreden.

Calculatie baten	0	1	2	3	4
Afname aanvoer zaken bezwaar& beroep					
Efficiency tgv samenloop b&b zaken (in FTE)	0	0	0,3	0,3	0,3
Besparing in EUR	0	0	29.848	29.848	29.848

Jaar 0 = 2006

Er wordt voorzien in een afname van bezwaar- en beroepszaken, maar tevens wordt een toename verwacht omdat de Wabo voor milieuvergunningen voorziet in een extra beroepsgang bij de rechtbank, voordat beroep bij de Raad van State openstaat. Er zullen meer beroepsmomenten zijn bij deze categorie besluiten. Er is aangenomen dat deze effecten elkaar opheffen.

In het Groninger scenario worden geen extra investeringen gedaan, om eventuele extra baten te realiseren. Dat komt omdat er in Groningen al centrale afhandeling van bezwaar- en beroepszaken plaatsvindt. Hierdoor zal het Should have scenario dezelfde baten hebben als het Must have scenario.

De kwantitatieve effecten van de baat Verminderen juridische kosten zijn hieronder per scenario per jaar weergegeven (in €):

Scenario's	0	1	2	3	4
Totaal Must have (minimaal scenario)	0	0	29.848	29.848	29.848
Totaal Should have (Groninger variant)	0	0	29.848	29.848	29.848

Jaar 0=2006

Verminderen overschrijden doorlooptijden

In zowel het Must have- als het Should have scenario is de verwachting dat er kosten vermeden kunnen worden door in alle gevallen tijdig beslissingen op een vergunningaanvraag te verstrekken, waardoor er geen leges worden misgelopen. Dit levert een direct kaseffect van ruim € 10.000 vanaf jaar 2 (2008). De maatregelen die in de scenario's genomen worden om tot deze baat te komen, verschillen wel. In het minimale scenario wordt de tijdigheid gemonitord door aan te stellen Vergunningsmanagers. Hiervoor worden 2 extra fte's aangetrokken (zie kosten Must have). In het Should have scenario wordt het proces dusdanig herontworpen en met ICT ondersteund dat de doorlooptijden niet overschreden worden en de baten optreden. Overigens is het verminderen van leges als prikkel om termijnoverschrijding te voorkomen uit het wetsvoorstel Wabo gehaald. Hiervoor zullen andere maatregelen in de plaats komen, het is echter nog niet bekend welke. Zodoende is vooralsnog gerekend met de systematiek van verminderen van legeskosten.

In het Groninger scenario (Should have) is de verwachting dat het aantal dubbele ontvankelijkheidstoetsen fors vermindert (75%). Dit wordt bereikt doordat de kwaliteit van de vergunningaanvraag verbetert als gevolg van het verbeteren van voorlichting, en het inrichten van externe toetsing (een externe instantie verzamelt de informatie van de aanvrager en doet een eerste toets op compleetheid van de aanvraag). Dit levert een besparing van 0,39 fte (zie overzicht hieronder). Het vooroverleg is voor de Omgevingsvergunning nog onderwerp van discussie en het inrichten daarvan leidt tot ander kosten/baten-plaatje.

<i>Vermeden kosten</i>	0	1	2	3	4
Misgelopen leges tgv verstrekking van rechtswege (must have en should have)	0	0	10.421	10.421	10.421
Structurele baten					
Voorlichting en externe toetsing (should have)					
Besparing in aantal dubbele toetsen ontvankelijkheid (in uren)	0,00	0,00	511,50	511,50	511,5
Jaarlijkse besparing in FTE	0,00	0,00	0,39	0,39	0,39
Besparing in euro	0	0	41.308	41.308	41.308

Jaar 0 = 2006

De kwantitatieve effecten van de baat Verminderen overschrijden doorlooptijden zijn hieronder per scenario per jaar weergegeven (in €):

<i>Scenario's</i>	0	1	2	3	4
Totaal Must have (minimaal scenario)	0	0	10.421	10.421	10.421
Totaal Should have (Groningen variant)	0	0	51.729	51.729	51.729

Jaar 0= 2006

Kwaliteit dienstverlening

Dit batengebied kent alleen kwalitatieve baten; er zijn geen kwantitatieve baten onderkend.

3.4 Totale kwantitatieve baten

De totale baten van het Must have scenario bedragen € 979.159

De totale baten van het Should have scenario bedragen € 3.216.959

Het batengebied dat het meeste oplevert is Verhogen efficiency menskracht. De fte's die kunnen worden vrijgespeeld door het efficiënter inrichten van werkzaamheden leveren de grootste bedragen op. In het Must have scenario bedragen deze baten € 858.351; in het Should have scenario maar liefst € 2.972.229. De kanttkening hierbij is wel, zoals al eerder werd genoemd in § 3.1, dat dit zogenaamde "Efficiency baten" betreffen. Dat zijn baten die weliswaar een voordeel met zich meebrengen, maar die niet direct een kaseffect opleveren. Echter in de veranderende situatie rondom de Omgevingsvergunning kunnen de vrijgespeelde fte's op termijn worden ingezet voor nieuwe taken. De feitelijke besparing (en dus ook een echt kaseffect) is het vermijden van kosten voor het laten groeien van de formatie.

3.5 Kwalitatieve baten

Naast de gekwantificeerde baten, zijn er ook kwalitatieve of niet-kwantificeerbare baten onderkend bij de invoering van de Omgevingsvergunning. Naast het voldoen aan nieuwe wetgeving zijn hieronder de kwalitatieve baten per batengebied beschreven, waarbij een kwalitatieve baat bij meer dan één batengebied voor kan komen (zie ook de Benefits Logic, er kunnen meer pijlen uitkomen op één baat).

Batengebied	Kwalitatieve baten
Verhogen efficiency menskracht	<ul style="list-style-type: none"> • Digitaliseren van dossiers heeft effect op het sneller afhandelen van vragen van burgers, bedrijfsleven, makelaars • Door centrale beschikbaarheid van gegevens neemt het gebruik toe en verbetert de kwaliteit van de producten, evenals de monitoringsmogelijkheden
Verminderen juridische kosten	<ul style="list-style-type: none"> • Verbeterde beschikbaarheid gegevens • Minder uitbetaling schadeclaims t.g.v. minder aanvechtbare vergunningen³
Verminderen overschrijden doorlooptijden	<ul style="list-style-type: none"> • Imago gemeente bij derden verbetert • Hogere klanttevredenheid • Verbetering rechtmatigheid (voldoen aan wettelijk kader) • Minder boetes te betalen door gemeente t.g.v. overschrijding⁴ • Medewerkerstevredenheid vergroot
Kwaliteit dienstverlening	<ul style="list-style-type: none"> • Imago gemeente verbetert • Minder tegenstrijdigheden • Minder onterechte vergunningen • Meer en betere kennisdeling tussen gemeentelijke onderdelen • Klanttevredenheid verbetert

³ Deze baat is niet gekwantificeerd omdat het uitbetalen van schadeclaims weinig voorkomt, en omdat dit sterk verschilt per kalenderjaar

⁴ Effect onbekend, nog te operationaliseren door VROM

4 Kosten

4.1 Costing Logic

Het onderdeel Costing Logic binnen de Business Case methodiek is een schematische methode om de kosten van de te ondernemen acties in kaart te brengen. Daarmee wordt de samenhang tussen te nemen maatregelen en te maken kosten inzichtelijk gemaakt. Er kan een diversiteit aan kostensoorten worden onderkend:

- Interne kosten
- Out of pocketkosten
- Eenmalige kosten
- Jaarlijks terugkerende kosten
- Beheerskosten

Voor de Costing Logic is alleen het onderscheid tussen incidentele kosten en structurele kosten relevant. Een Costing Logic geeft inzicht in:

- De lasten (incidenteel en structureel) van het implementeren van een oplossing
- De manier waarop deze lasten met de te nemen maatregelen/acties samenhangen

De Costing Logic (zie bijlage 2) is daarmee het logische vervolg op de Benefits Logic; in de Costing Logic worden die kosten in kaart gebracht, die nodig zijn om de baten te realiseren. Het uitgangspunt van de Costing Logic wordt gevormd door de maatregelen die in de Benefits Logic gedefinieerd zijn; deze maatregelen zijn “uiteengerafeld” naar de verschillende kostencomponenten voor beide scenario’s.

4.2 Maatregelen in het Minimum Scenario

Om aan het minimumscenario voor de invoering van de Omgevingsvergunning te kunnen voldoen, moet een aantal maatregelen worden genomen. Dit zijn:

- Programma Omgevingsvergunning
- Juridische aanpassingen en ontwerp organisatie (o.a. Taken/ Verantwoordelijkheden/ Bevoegdheden-beschrijvingen, functieprofielen, mandatering, protocollen en juridische aanpassingen).
- Vergunningenmanagement inrichten om de verschillende onderdelen van de Omgevingsvergunning op elkaar af te stemmen. Dit houdt in:
 - Aanstellen van coördinatoren die het proces van vergunningverlening bewaken en afstemmen (2 fte)
 - Bundelen van interne kennis voor afstemming en uniformiteit
 - Structureren van externe samenwerking
 - Training vergunningsmanagers
- Aanstellen Handhavingscoördinator. Groningen is bezig met het formuleren van gezamenlijke visie op integrale handhaving. De uitwerking van de visie op handhaving is nog niet gereed. De huidige situatie is dat iedere (deel) vergunningverlener zelf ook toezichthouder en handhaver is. Vooralsnog is een volledige integratie van handhavingstaken geen optie; gecoördineerde handhaving, zoals de Wabo voorschrijft, wel. Ofwel: afstemming

in de handhaving. Om die reden wordt er in het Minimum Scenario van uit gegaan dat er coördinatie op de handhavingstaken wordt ingericht.

- Extra intern overleg door afstemmen aanvragen (intensiveren onderlinge samenwerking diensten).
- Overleg met provincie en 2 waterschappen.

4.3 Maatregelen in het Groninger scenario

De VNG raadt gemeenten aan om niet alleen het hoogstnoodzakelijke te doen voor de invoering van de Omgevingsvergunning, maar geeft ook een aantal maatregelen mee die raadzaam zijn voor een gestroomlijnde invoering van de Omgevingsvergunning. Het betreft o.a. het formuleren van een bestuurlijke visie op handhaving (voor Groningen: zie § 2.4), extra ICT-investeringen, inzicht in het klantprofiel, organisatorische afspraken tussen gemeente, waterschap en provincie.

Groningen heeft gekozen om de volgende maatregelen te implementeren:

- Programma Omgevingsvergunning
- Het realiseren van een procesherontwerp van zowel de vergunningverlening- als handhavingprocessen. Door middel van een procesherontwerp kan maximaal efficiencyvoordeel worden bereikt. De aanname is dat er in dit scenario geen extra fte's voor vergunningmanagement en handavingscoördinatie nodig zijn.
- Juridische aanpassingen en ontwerp organisatie (o.a. Taken / Verantwoordelijkheden / Bevoegdheden-beschrijvingen, functieprofielen, mandatering, protocollen en juridische aanpassingen).
- Het implementeren van veranderde processen, door middel van opleiding en begeleiding van medewerkers in het veranderproces. Met de beoogde wijzigingen wordt het verandervermogen van medewerkers aangesproken. Door een integrale aanpak, professionele begeleiding en aandacht van het management voor de impact van de wijzigingen kan een soepele implementatie worden bewerkstelligd.
- Overleg provincie en 2 waterschappen.
- Het verder updaten van de ICT-omgeving, waaronder het verbeteren van Workflow management.
- Het digitaliseren van dossiers. Hiermee wordt beoogd dat informatie snel beschikbaar is, eenduidig en traceerbaar. Het integreren van taken en beoordelingen rondom de Omgevingsvergunning wordt hiermee optimaal ondersteund.
- Door het geven van voorlichting en de invoering van externe toetsing (d.w.z. dat een externe partij de vergunning completeert en toetst voordat de aanvraag definitief naar de gemeente wordt gestuurd) worden de aanvragen kwalitatief beter.

4.4 Kwantificering van de maatregelen

Hierna wordt ingegaan op de verschillende kostencomponenten van de maatregelen. Voor het kwantificeren van de kosten is een aantal aannames gedaan. Deze worden per kostencomponent genoemd. Een deel van de kosten is incidenteel, zoals bijvoorbeeld de programmakosten, of de kosten van procesherontwerp. Daarnaast zijn er investeringen die weliswaar eenmalig worden gedaan, maar die wel jaarlijkse afschrijvingskosten met zich meebrengen. Voor frontoffice-investeringen is uitgegaan van een afschrijving van 3 jaar, voor backoffice-investeringen is uitgegaan van een afschrijving van 5 jaar (beide in overleg met Groningen).

Voorts is er sprake van structurele kosten; in de spreadsheet zijn deze herkenbaar omdat ze t/m jaar 4 (2010) doorlopen.

Kosten Programma Omgevingsvergunning

Er moet een project worden gestart voor de invoering van de minimale maatregelen voor de Omgevingsvergunning. Aangenomen is dat deze kosten in het minimum scenario de helft bedragen van de programmakosten in het Should have scenario.

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
Kosten Programma Omgevingsvergunning								
s Projectleider	FTE	0,6		80.868	87.900	21.975	0	0
s Projectgroeptrekkers	FTE	0,7		96.180	104.544	26.136	0	0
s Werkgroepleden	FTE	3,8		415.325	451.440	112.860	0	0
s Stuurgroepleden	FTE	0,01		2.112	2.112	528	0	0
s Communicatie	EUR		20.000	10.000	10.000	0	0	0
Totaal should have				604.485	655.996	161.499	0	0
Totaal must have (50% should have)				302.243	327.998	80.750	0	0

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

De kosten van het programma Omgevingsvergunning zijn eenmalig. Er is al een ingerichte projectstructuur in Groningen. Daarnaast zijn er (interne) communicatiekosten ter hoogte van € 20.000 die gemaakt worden in 2006 en 2007. Er is vanuit gegaan dat de algemene informatieproducten worden herontworpen door het ministerie van VROM en daarom geen kosten voor de gemeente Groningen met zich meebrengen.

Kosten procesherontwerp

Er is van uit gegaan dat het procesherontwerp tot en met niveau drie (dat is: alle processen tot op detailprocesstappen, maar exclusief de werkinstructie) plaatsvindt in 2006. Hiervoor moet een werkgroepje worden gevormd en is externe ondersteuning nodig. Het procesherontwerp voor niveau vier (de werkinstructies) vindt plaats in 2007. Ook hiervoor is externe ondersteuning voorzien, maar in mindere mate, omdat het werk vooral door de mensen van de organisatie zélf gedaan moet worden, ofwel; die personen die de werkzaamheden het beste kennen. De begeleiding kan hierbij minder intensief zijn. Dit betreft een maatregel die alleen in het Should have scenario optreedt.

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
Kosten procesherontwerp (niveau 1-3)								
s Projectleider	FTE	0,2		29.300	0	0	0	0
s Werkgroepleden	FTE	0,6		71.280	0	0	0	0
s Externe ondersteuning	EUR	80%	100.000	80.000	0	0	0	0
Totaal should have				180.580	0	0	0	0
Totaal must have				0	0	0	0	0
Kosten procesherontwerp (niveau 4)								
s Werkinstructies schrijven (werkgroepleden)	FTE	0,4		0	47.520	0	0	0
s Externe ondersteuning	EUR	20%	100.000	0	20.000	0	0	0
Totaal should have				0	67.520	0	0	0
Totaal must have				0	0	0	0	0

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

Overige personeelskosten

Het Must have scenario bevat de overige personeelskosten: Bundelen van interne kennis en Intensiveren van samenwerking tussen de diensten (extra overleg) als gevolg van de Omgevingsvergunning. De aanname is dat er in het laatste half jaar van 2007 (voor invoering van de Omgevingsvergunning) en in heel 2008 (na invoering) 5% extra overleg nodig is.

In het Should have scenario wordt gekozen voor nieuwe, verbeterde processen. Het implementeren hiervan zal productiviteitsverlies met zich meebrengen. De aanname is dat er in het eerste halfjaar van 2008, dus direct na invoering van de omgevingsvergunning, 10% productiviteitsverlies optreedt bij zowel vergunningverlening, handhaving en Bezwaar & Beroep afhandeling.

Tevens worden in het Should have scenario dossiers gedigitaliseerd. De projectkosten voor ondersteuning bij de invoering van het digitaal dossier worden geschat op 1 fte gedurende heel 2007 (additioneel t.a.v. Programmakosten).

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
Overige personeelskosten								
s Productiviteitsverlies Vergunningverlening en handhaving	FTE	60,5		0	0	322.465	0	0
s Productiviteitsverlies B&B	FTE	5,6		0	0	33.264	0	0
m Bundelen interne kennis (niet ICT)								
m intensiveren samenwerking (extra overleg)	FTE	60,5		0	161.233	322.465	0	0
s Projectkosten invoering dig.dossier	FTE	1,0		0	46.200	0	0	0
Totaal should have				0	46.200	355.729	0	0
Totaal must have				0	161.233	322.465	0	0

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

De totale overige personeelskosten in het Must have scenario bedragen € 483.698.

De totale overige personeelskosten in het Should have scenario bedragen € 401.929.

Kosten organisatie-aanpassingen

In zowel het Must have scenario als het Should have scenario is het noodzakelijk om juridische aanpassingen te doen en de organisatie te herontwerpen. De inschatting is dat hier gemiddeld 1 persoon een halve dag per week mee bezig is in 2007 en 2008. Dit is 0,1 fte.

In het Must have scenario is het nodig om vanaf 2008 (jaar 2) structureel vergunningenmanagers en handhavingencoördinatoren aan te stellen. Voor beide wordt ingeschat 2 fte nodig te hebben.

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
Kosten organisatie-aanpassingen								
ms Juridische aanpassingen en ontwerp organisatie	FTE	0,1		0	14.520	3.630	0	0
m Aanstellen Vergunningenmanager	FTE	2,0		0	0	213.200	213.200	213.200
m Aanstellen Handhavingencoördinator	FTE	2,0		0	0	213.200	213.200	213.200
Totaal should have				0	14.520	3.630	0	0
Totaal must have				0	14.520	430.030	426.400	426.400

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

De totale kosten van organisatieaanpassingen in het Must have scenario bedragen € 1.297.350.

De totale kosten van organisatieaanpassingen in het Should have scenario zijn € 18.150.

Veranderingskosten

De veranderkosten betreffen in het Should have scenario:

- De kosten van een externe adviseur om het veranderproces te begeleiden. De veranderingen betreffen nl. niet alleen de “harde” factoren, maar ook de “zachte” factoren, zoals cultuur, waarden, overtuigingen.
- Training medewerkers. Als uitgangspunt is gehanteerd dat alle medewerkers betrokken bij vergunningverlening en handhaving in meer of mindere mate training nodig hebben a € 500 per medewerker.

In het Must have scenario hoeven alleen de nieuw aan te stellen vergunningenmanagers getraind te worden. Voor de kosten van training wordt uitgegaan van een gemiddeld bedrag van € 500 per medewerker.

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
Veranderingskosten								
s Externe adviseur verandermanagement	EUR		50000	0	25.000	25.000	0	0
s Training medewerkers	EUR		75000	0	0	75.000	0	0
m Training Vergunningsmanagers	EUR		1000	0	0	1.000	0	0
Totaal should have				0	25.000	100.000	0	0
Totaal must have				0	0	1.000	0	0

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

De totale veranderkosten van het Must have scenario bedragen € 1000,-.

De totale veranderkosten van het Should have scenario bedragen € 125.000,-.

Kosten structureren externe samenwerking

In beide scenario's zijn er kosten voor het structureren van externe samenwerking m.b.t. het overleg met de provincie Groningen en 2 waterschappen. De kosten voor de gemeente Groningen zijn gebaseerd op 5 extra vergaderingen á 2 uur per vergadering met drie deelnemers van gemeente Groningen, in 2006 en deels in 2007.

In het Should have scenario zijn er ook kosten opgenomen voor de ICT-ondersteuning van de externe samenwerking ("Aanpassen van de Midoffice" en "Structureel inrichten van de ESB-component").

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
Kosten structureren externe samenwerking								
ms Overleg met provincie Groningen en 2 waterschappen	EUR	0,07		9.900	7.425	0	0	0
s Aanpassen Midoffice			25.000		25.000			
s Structurele inrichting ESB-component			10.000			10.000	10.000	10.000
Totaal should have				9.900	32.425	10.000	10.000	10.000
Totaal must have				9.900	7.425	0	0	0

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

De totale kosten m.b.t. externe samenwerking in het Must have scenario bedragen € 17.325,-.

De totale kosten m.b.t. externe samenwerking in het Should have scenario bedragen € 72.325,-.

ICT-kosten

De ICT-kosten betreffen de investeringen die Groningen verwacht te doen voor de invoering van de Omgevingsvergunning, gebaseerd op een goede Ausgangssituatie van een up-to-date ICT-omgeving. Het betreft allemaal kosten voor het Should have scenario. Deze kosten zijn in totaal €490.830,-.

In het Must have scenario zijn geen ICT-investeringen vereist.

Calculatie kosten	Unit	Waarde	Totaal	0	1	2	3	4
ICT kosten								
s Aanhaken Digitaal bouwloket/ -Omgevingsloket	EUR		57000		57.000			
s structurele kosten aanhaken	EUR		14500			14.500	14.500	14.500
s Aanpassen kennisbomen	EUR		0					
s Electronisch vergunningsdossier	EUR		20000		20.000			
s structurele kosten e-dossier	EUR		69710			69710	69710	69.710
s projectkosten (inzet werkgroepleden)	FTE	1,5						
s Regiemodule in Back office	EUR		10000		10.000			
s structurele kosten back office	EUR		50400			50.400	50.400	50.400
Totaal should have				0	87.000	134.610	134.610	134.610
Totaal must have				0	0	0	0	0

m = must have, ofwel: minimum scenario s = should have, ofwel: Groninger scenario jaar 0=2006

4.5 Totale kosten

Na kwantificering van de kosten zoals in de spreadsheet aangegeven, komen de totale kosten per jaar per scenario uit op de volgende bedragen:

Kosten	0	1	2	3	4
Totaal Must have (minimaal scenario)	312.143	511.176	834.245	426.400	426.400
Totaal should have (Groningen variant)	794.965	928.661	765.468	144.610	144.610

jaar 0 = 2006

De totale kosten per scenario zijn:

Must have: € 2.510.362,64

Should have: € 2.778.314,28

De grootste kostenposten zijn:

In het Minimum Scenario: de kosten voor de organisatieaanpassingen (het aanstellen van vergunningsmanagers en handhavingscoördinatoren (in totaal €1.297.350))

In het Groninger scenario: de programmakosten (in totaal € 1.421.980)

5 Resultaten

5.1 Totalen baten en kosten per scenario

Periode	0	1	2	3	4	totaal
Jaar	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Baten Must have						
- Baten Efficiency menskracht	0	0	286.117	286.117	286.117	858.351
- Baten Juridische zaken	0	0	29.848	29.848	29.848	89.544
- Baten verminderen overschrijden doorlooptij	0	0	10.421	10.421	10.421	31.264
- Baten kwaliteit dienstverlening	0	0	0	0	0	0
Totaal baten must have	0	0	326.386	326.386	326.386	979.159
Baten Should have						
- Baten Efficiency menskracht	0	0	990.743	990.743	990.743	2.972.229
- Baten Juridische zaken	0	0	29.848	29.848	29.848	89.544
- Baten verminderen overschrijden doorlooptij	0	0	51.729	51.729	51.729	155.186
- Baten kwaliteit dienstverlening	0	0	0	0	0	0
Totaal baten should have	0	0	1.072.320	1.072.320	1.072.320	3.216.959
Kosten						
Totaal kosten Amvb's	0	0	0	0	0	0
Totaal kosten Must have	312.143	511.176	834.245	426.400	426.400	2.510.363
Totaal kosten Should have	794.965	928.661	765.468	144.610	144.610	2.778.314

5.2 Netto contante waarde

De Netto Contante Waarde van een toekomstig bedrag aan geld is de huidige waarde van een bedrag waarover je pas na een bepaalde periode de beschikking hebt. Hierover wordt rente berekend, de zogenaamde discontovoet. Op deze wijze kunnen de effecten van uitgaven en inkomsten die op verschillende tijdstippen plaatsvinden met elkaar vergeleken worden. Door de contante waarde van de kosten af te trekken van de contante waarde van de opbrengsten, ontstaat de zogenaamde Netto Contante Waarde (NCW). Voor deze berekeningen is een discontovoet van 4% gehanteerd.

Netto kasstromen must have	0	1	2	3	4
	-312.143	-511.176	-507.858	-100.014	-100.014
Cumulatieve baten	0	0	326.386	652.773	979.159
Cumulatieve kosten	312.143	823.318	1.657.563	2.083.963	2.510.363
NCW (Netto Contante Waarde)	(1.447.604,92)				
Terugverdientijd (in jaren)	oneindig				
cumulatieve netto kasstromen	(312.143)	(823.318)	(1.331.176)	(1.431.190)	(1.531.204)

Jaar 0= 2006

Voor het Minimum Scenario (Must have) bedraagt de Netto Contante Waarde € 1.447.604 negatief. Dat wil zeggen dat het saldo van baten en lasten over de periode 2006 t/m 2010, op dit moment een negatieve waarde heeft van 1,4 miljoen euro. Het uitvoeren van het

Must have scenario is geen verstandig investeringsbesluit aangezien dit scenario geen waarde creëert, maar geld kost.

Voor het Groninger scenario (Should have) bedraagt de Netto Contante Waarde € 213.534 positief. Dat wil zeggen dat het saldo van baten en lasten over de periode 2006 t/m 2010, op dit moment een positieve waarde heeft van zo'n 200.000 euro. De maatregelen uit het Groninger scenario creëren tezamen dus waarde en daarmee een verstandig investeringsbesluit.

Netto kasstromen should have	0	1	2	3	4
	-794.965	-928.661	306.852	927.710	927.710
Cumulatieve baten	0	0	1.072.320	2.144.640	3.216.959
Cumulatieve kosten	794.965	1.723.626	2.489.094	2.633.704	2.778.314
NCW (Netto Contante Waarde)	213.534,07				
Terugverdiëntijd (in jaren)	4,53				
Cumulatieve netto kasstromen	(794.965)	(1.723.626)	(1.416.774)	(489.065)	438.645

Jaar 0= 2006

5.3 Terugverdiëntijd

De terugverdiëntijd geeft het moment in de tijd aan waarop de cumulatieve baten groter of gelijk zijn aan de cumulatieve kosten. Op dit tijdstip zijn de investeringskosten terugverdiend.

In het Minimum Scenario worden de investeringskosten niet terugverdiend. De totale baten zullen nooit zo groot worden dat zij de totale kosten zullen overstijgen. Vanaf jaar 3 blijft er een negatieve kasstroom van ruim 100.000 euro bestaan. Er vanuit gaande dat deze kasstroom gezien het structurele karakter van baten en kosten, niet zal veranderen, is de terugverdiëntijd oneindig.

Voor het Groninger scenario geldt een terugverdienperiode van 4,53 jaar, dus in de 2^e helft van het jaar 2010. In dit scenario zien we vanaf jaar 2 positieve kasstromen, die vanaf jaar 3 structureel ruim 9 ton bedragen. De investeringen betalen zich bij dit scenario dus terug.

5.4 Conclusies

Geconstateerd wordt dat het Minimum Scenario (de “must haves”) de gemeente Groningen in staat stelt om aan de wet te voldoen. Dit scenario kost geld en levert ook kwalitatieve voordelen op; in elk geval voor burger en bedrijfsleven. Het implementeren van het minimum scenario in Groningen creëert geen waarde in bestuurlijke zin. Het Minimum Scenario levert in Groningen relatief weinig eigen baten voor de gemeente.

De “should haves” uit het Groninger scenario zijn geen wettelijke vereisten, maar vormen tezamen een oplossing met een positieve Business Case, waarbij voldaan wordt aan de vereisten van de Omgevingsvergunning. Ze leveren (ten minste voor Groningen) -financieel gezien- meer voordeel op dan ze kosten.

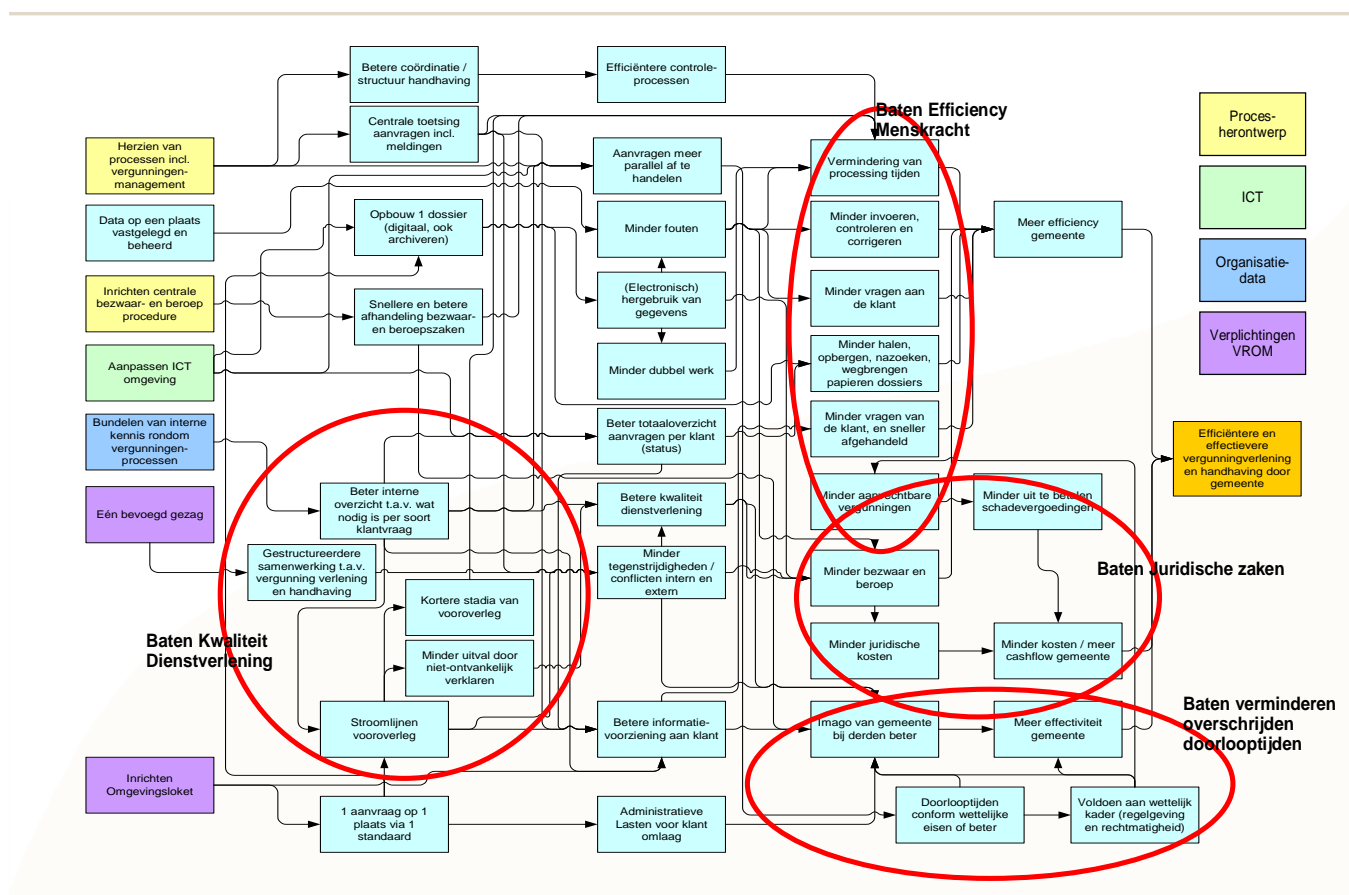
De conclusies die aan deze Business Case verbonden worden, betreffen alleen de gemeente Groningen en kunnen niet worden geëxtrapoleerd naar andere organisaties. Dit komt omdat de Business Case uitgaat van de situatie in Groningen en de keuzes die daar zijn gemaakt in het verleden. Bij een andere gemeente kan dit heel anders liggen, gezien de wellicht verschillende uitgangspositie.

Tot slot kan vastgesteld worden dat de Business Case-aanpak zoals die in Groningen is gehanteerd succesvol is geweest, en bruikbaar is in elke gemeente. Deze eerste Business Case in een pilot-organisatie biedt nog geen mogelijkheid om generieke uitspraken te doen. Veel onderdelen van de Business Case zijn specifiek voor deze gemeente, en kunnen nog niet worden vertaald naar andere gemeenten. De verkregen informatie levert wel een deel van een “kennisbank” op, die in fase II van het project Business Case Omgevingsvergunning verder kan worden gevuld. Er kunnen dan ook trends en patronen worden onderkend, die input zijn voor een generiek Business Case tool. De voor Groningen opgeleverde spreadsheet vormt hiervoor al een goede basis.

Bijlage 1. Benefits Logic ®

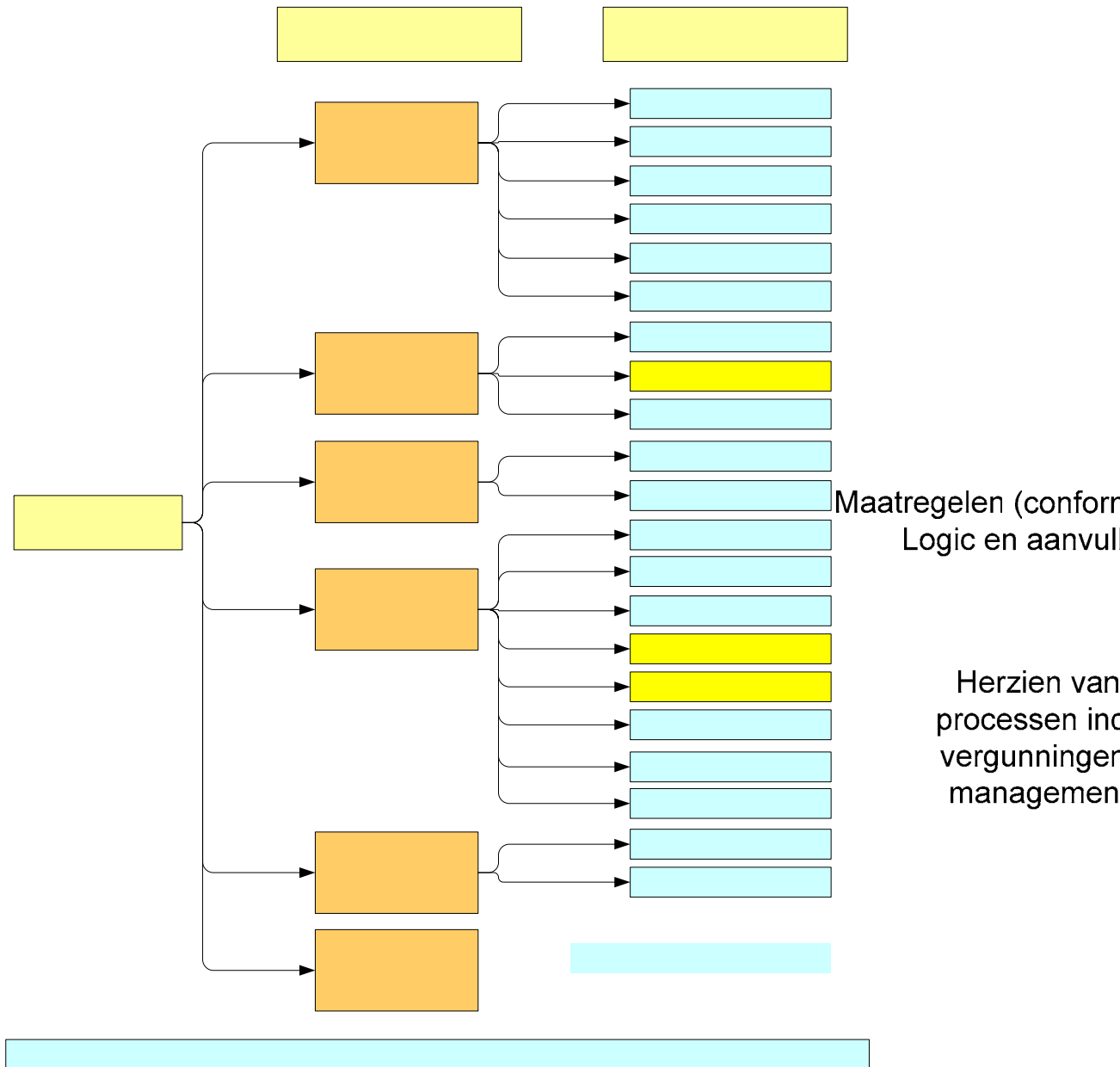
Voor de gemeente Groningen is onderstaande Benefits Logic opgesteld. Zoals in paragraaf 3.1 is aangegeven wordt een verzameling van gelijksoortige baten in de Logic aangeduid met de term “batengebied”. De voor de gemeente Groningen opgestelde Benefits Logic wijst uit dat er vier batengebieden zijn te onderkennen. Deze zijn hieronder aangegeven met rode cirkels op de Benefits Logic zelf.

NB. De Logic is generiek opgesteld, wat betekent dat vrijwel ieder aangegeven effect voor elke individuele gemeente in meer of mindere mate van toepassing zal zijn; we sluiten echter niet uit dat bij andere gemeenten dan de gemeente Groningen ook aanvullende effecten op kunnen treden. Dit vereist nader onderzoek in de vervolgfases.

Bijlage 2. Costing Logic

Voor de gemeente Groningen is onderstaande Costing Logic opgesteld. In paragraaf 4.1 is hierover een nadere toelichting opgenomen. De Costing Logic geeft inzicht in de met de maatregelen uit de Benefits Logic gemoeide structurele en incidentele lasten.

Bijlage 3. Uitgangspunten en aannames

Bij het opstellen van de Business Case is een aantal uitgangspunten gehanteerd die hieronder in een tabel worden weergegeven. Voorts is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande, vastgelegde informatie. In een aantal gevallen moesten echter aannames worden gedaan voor de kwantificering. Deze aannames zijn afgestemd met de betreffende contactpersonen van de gemeente Groningen, in workshops of in individuele contacten.

	Uitgangspunt
1.	De baten van de Omgevingsvergunning starten tegelijk met de Implementatie op 1-1-2008
2.	De Must have en should have zijn twee aparte scenario's die gevolgd kunnen worden voor de implementatie van de Omgevingsvergunning.
3.	De verwachte baten zijn structureel
4.	De afname van het totale aantal aanvragen t.g.v. de Omgevingsvergunning heeft geen invloed op de totale legesinkomsten (toekomstige legesstructuur is nog niet bekend).
5.	Efficiency t.g.v. procesherontwerp en ict-investeringen dragen bij aan verminderen zoektijden, voorkomen kwijtraken dossiers etc. Zie Benefits Logic.
6.	Effect op efficiency t.g.v. samenloop tussen diensten komt slechts 5 keer per jaar voor en wordt niet meegenomen in de berekening.
7.	Het herontwerpen van informatieproducten gebeurt door VROM; kosten zijn niet voor de gemeente
8.	Het aanpassen van kennisbomen gebeurt door VROM voor EHBO (hoofdlijnen)
9.	Onder juridische aanpassingen en ontwerp organisatie valt o.a. het opstellen van Taken, Verantwoordelijkheden, Bevoegdheden, mandatering en protocollen
10.	Het herzien van toetsingscriteria / overlap van wetgeving gebeurt door VROM.
11.	De gehanteerde disconteringsvoet bedraagt 4%, dit is een algemeen geaccepteerd risico-vrij rentepercentage in publieke sector.

	Aanname
1.	Besparing t.g.v. AMvB's op het aantal aanvragen is 90%
2.	Monumenten- sloop- in/uitrit- en steigervergunning lopen altijd samen met de bouwvergunning (licht of regulier). Afname aantal vergunningen t.g.v. Omgevingsvergunning is zodoende 14,3% (aandeel in bouwvergunning)
3.	Effect efficiency op inspectie en handhaving is gelijk aan efficiency vergunningverlening (14,3%)
4.	Aandeel low value added work in totale werkzaamheden is 20%
5.	Besparing t.g.v. invoering AMvB / Gebruiksbesluit op de bewerkingstijd van meldingen t.o.v. vergunningen .
6.	Besparing in digitaliseren low value added work is 50%
7.	Bij bezwaar en beroep: de toename van het aantal beroepsmomenten t.g.v. een extra beroepsgang (mogelijkheid die voortvloeit uit de Wabo) is gelijk aan de afname van het aantal beroepsmomenten t.g.v. de Wabo.
8.	De toename van efficiency bij bezwaar en beroep als gevolg van de Wabo bedraagt 5%.
9.	De afname van het aantal dubbele ontvankelijkheidstoetsen (door kwalitatief betere vergunningsaanvraag) bedraagt 75%
10.	Projectkosten worden gemaakt in de periode 1-2-2006 tot 1-4-2008
11.	Opleiding van medewerkers vindt plaats in het jaar van implementatie, 2008
12.	Procesherontwerp ("t/m niveau 3") vindt plaats in 2006
13.	Procesherontwerp: werkinstructies ("niveau 4") vindt plaats in 2007
14.	Productiviteitsverlies a.g.v. de nieuwe werkwijze is 10% in het eerste halfjaar van 2008
15.	Kosten voor organisatorische en juridische aanpassingen treden op in 2007 en 2008. Het betreft hier een stafmedewerker voor 1 dag per week: een half jaar in 2007, een kwartaal in 2008. Beleidskosten zijn niet als bestuurlijke last te beschouwen (SIRA). In spreadsheet wel meegenomen op verzoek projectleider Groningen: de kosten zijn hiermee inzichtelijk gemaakt.
16.	Kosten voor verandermanagement treden op in 2007 en 2008
17.	De Backoffice investeringen worden in 5 jaar afgeschreven
18.	De Frontoffice investeringen worden in 3 jaar afgeschreven
19.	De inspanningen om tot externe samenwerking te komen (met andere overheden) vinden plaats in 2006 (hele jaar) en 2007 (3/4 jaar)
20.	Het extra overleg dat de externe samenwerking met zich meebrengt is voor de gemeente Groningen 5% in het laatste halfjaar van 2007 en in heel 2008
21.	De kosten per training per medewerker zijn € 500,=, aantal op te leiden medewerkers is 150

Bijlage 4. Literatuurlijst

- “Naar één Omgevingsvergunning”, Visiedocument gemeente Groningen versie 1.2, mei 2006
- Projectplan Project Omgevingsvergunning Groningen versie 1.2, mei 2006
- “De Publieke Dienstverlening van de Gemeente Groningen in 2010”
- “Overzicht reikwijdte omgevingsvergunning”, Voorontwerp Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, juli 2005
- Administratieve en Bestuurlijke Lasten Omgevingsvergunning, SIRA Consulting, 6 april 2006.
- FESTIVAL DUO, Leidraad voor lastenverlichting bij invoering van de Omgevingsvergunning (aanpak en model), Van de Geijn Partners, Houten, 1 mei 2006.
- “Implementatiewijzer omgevingsvergunning”, VROM, juni 2006
- Publicaties VROM via Dossier Omgevingsvergunning op www.vrom.nl (handreikingen, pilots, onderzoeken, nieuwsbrieven, communicatiemateriaal)
- Benchmark Vergunningverlening, Price Waterhouse Coopers, adviesgroep Overheid, 27 april 2005
- Omgevingsvergunning, Gevolgen van het invoeren van beroep in twee instanties, Centrum voor Milieurecht, UvA, prof. Mr. R. Uylenburg, juli 2005
- Werkprocedure Bouwplantoetsing brandweer, hoofdstuk 1, 6 februari 2006
- Werkprocedure Bouwinspectie brandweer nav bouwvergunning, hoofdstuk 2, 24 september 2004
- Werkprocedure afgifte gebruiksvergunning, hoofdstuk 1, 24 september 2004.
- Procesflows Brandweer
- Afdelingsplan 2006, afdeling Brandpreventie, Hulpverleningsdienst
- Kopieën van urenverantwoording medewerkers Bouwen & Wonen
- Afdelingsmarap BWT 1e kwartaal 2006
- Afdelingsmarap BWT 2005
- Vragenlijst Benchmark Bouw- en woningtoezicht 2005
- Benchmark bouw- en Woningtoezicht Ronde 2005, Gemeente Groningen, eindrapportage, Zenc, 22 september 2005.
- Begroting 2006 Milieudienst
- “Op koers...” kwartaalrapportage V en H, 1e kwartaal 2006.
- Presentatie VNG voor roadshows 2006

Bijlage 5. Spreadsheet Business Case